

Wandeltip
Van veer tot Vliet
Schelle/Niel

Rupel.blad Januari 2018

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

Rupel.blad is het driemaandelijks tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Groene specht- Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 27 euro op bankrekening:

BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt

Dan bent u lid tot eind 2018

U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en

4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:

BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,

mededeling 3796 Rupelstreek of 3718

Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94

info@natuurpuntrupelstreek.be

www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Luk Smets: 0477/66.94.32

info@natuuraartselaar.be

www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel

Bushalte de Lijn (Hellegat)

Lijnen: 290 – 291 – 294

In de periode oktober/april enkel de eerste zondag van de maand open (13u – 17u)

Info: 03/888.39.44 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Maandelijks digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.

Aanmelden: stuur een mail naar :

luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek

Aanmelden: stuur een mail naar:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Info Kleiputten Terhagen:

kleiputtenterhagen.blogspot.be

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkexcursies: vogelwerkgroeprupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts

Oplage: 1800 ex.

Natuur.huis de Paardenstal klaar voor de volgende 100 jaar...

De voorbije zomermaanden stond het Natuur.huis aan de Boomsestraat in Niel volledig in de steigers. Zaterdag 21 oktober werden de stellingen verwijderd. Meteen kon het werk van de voorbije maanden bewonderd worden en die bewondering is dik verdiend. De voor-, zij- en achtergevel kregen een flinke opknapbeurt, oude voegen werden uitgeslepen en opnieuw ingevoegd. Kapotte en gebroken stenen werden verwijderd en opnieuw ingemetsel.

Het volledige pannendak werd verwijderd en in het oude dakgebinte werden versleten balken vervangen door nieuwe balken. Ook de oude dakgoten werden vervangen en afgewerkt met prachtige eiken dakgootlijsten.

Natuur.huis de Paardenstal krijgt hiermee een stevige doorstart voor de volgende 100 jaar.

De vrijwilligers van Natuurpunt zijn de gemeente Niel dankbaar voor het uitvoeren van deze werken en werken inmiddels ook verder aan een mooier en gezelliger Natuur.huis.

Binnenin door het verder verfraaien, onder meer door de opkuis, het schilderen van de toiletruimte en het plaatsen van een nieuwe gaskachel. Ook het plaatsen van een fraaie fotoreeks met foto's die beelden tonen uit het verleden staat op het programma, een project in samenwerking met het NEA (Niels Erfgoed Archief), net zoals een project met wandeltasjes, waarmee kinderen samen met hun ouders of grootouders op natuurtocht kunnen gaan in de mooie Walenhoek. En buiten door de aanleg van een nieuw terras met straatbakstenen. Straatbakstenen, die ter beschikking gesteld werden door Steenfabriek Wienerberger. Allemaal projecten die Natuurpunt wil realiseren voor de zomeropening op zaterdag 5 mei 2018.

Natuurpunt kan voor het uitvoeren van projecten in en om Natuur.huis rekenen op subsidies van de provincie Antwerpen in het kader van het project Gebiedsgericht beleid.

Deze subsidies dekken echter slechts de helft van de investeringen. Natuurpunt is dan ook dankbaar voor elke gift.

Inmiddels wordt er ook verder gewerkt aan andere projecten bij het Natuur.huis. Zo werken studenten van Technisch Atheneum Den Biezert Niel aan de bouw van een droogloods, die achteraan het Natuur.huis zal geplaatst worden en die herinneringen moet oproepen aan de verdwenen rijen droogloodsen die eertijds massaal achter het Natuur.huis stonden.

De nieuwe droogloods zal ook fungeren als rust- en picknickplaats. Medewerkers van Regionaal Landschap Rivierenland werken momenteel aan een project om de muur, steunmuren en tunnelmond langs de Boomsestraat, vlakbij het Natuur.huis te restaureren. Een volledig herstel van deze tunnel is onmogelijk, maar het beeld van eertijds kan wel hersteld worden. Hiervoor kunnen we rekenen op de medewerking van enkele StreetArt-kunstenaars.

Al deze projecten hebben een gemeenschappelijk doel: Natuur.huis de Paardenstal, met bouwjaar 1920 op de teller, te bewaren als een prominent relict van de Nielse steenbakkerijen. En er tevens een toeristische en een natuur-educatieve trekpleister in het kader van het baksteenverleden van Niel en bij uitbreiding van de Rupelstreek van te maken.

In de periode januari/april is het Natuur.huis enkel de eerste zondag van de maand open, van 13u tot 17u. In mei start een nieuwe zomerperiode en tot eind september zal het Natuur.huis weer elke zaterdag en zondag open zijn, telkens van 14u tot 18u. Welkom!

Erik

In dit nummer — Januari 2018

De Paardenstal klaar voor de volgende 100 jaar...	2
Stevige hulp voor Natuurpunt Rupelstreek	4
De klei in!	5
In de ban van de uil	6
De beste kerkganger van de streek	7
Natuur.Rupel in beweging	8
Wandeltip : Van veer tot Vliet Schelle - Niel	10
In deze periode van het jaar....	12
Najaarstrektellingen Noordelijk eiland	13
Wandel- en fietsweekend in de Maasheggen en de Maasduinen in Brabant/Limburg (NL)	15
Agenda Aartselaar	16
Agenda Rupelstreek	18
De groene specht: onze lokale miereneter	20

Bedeling gratis compost in Aartselaar

Natuurpunt levert bijenhôtels en knotwilgpoten

Behaag..Natuurlijk huppelt opnieuw omhoog!

Met de bedeling van 65.075 haagplanten, 238 klimplanten, 174 hoogstambomen, 282 knotwilgpoten en 86 bijenhottelletjes werd Behaag..Natuurlijk 2017 afgesloten.

Behaag..Natuurlijk 2017 liep in 29 Antwerpse gemeenten, van Essen en Kalmthout in het noorden van de provincie tot Sint-Amands in het zuiden. De topverkoop werd dit jaar gerealiseerd in de gemeente Hove waar 8.854 planten verkocht werden. In de Rupelgemeenten haalde gemeente Rumst de beste cijfers met 2.614 verkochte planten en gemeente Schelle op de 2de plaats met 1.530 verkochte planten.

Op vrijdag 24 en zaterdag 25 november waren vrijwilligers van Natuurpunt, milieuraden en groendienstenaan de slag bij het samenstellen en de bedeling van plantpakketten en tevens met het informeren van de kopers om de planten op een goede manier aan te planten.

Behaag...Natuurlijk is inmiddels 24 jaar oud en in de periode 1994-2017 werden ruim 1.600.000 streekeigen en de laatste jaren ook steeds meer autochtone planten verkocht. Behaag..Natuurlijk, waarbij Natuurpunt het aanplanten van streekeigen bomen en struiken blijft promoten heeft zonder twijfel enorm veel leven in duizenden tuinen gebracht en ook voor een kleine trendbreuk gezorgd. Erik De Keersmaecker en Luk Smets, coördinatoren van Behaag..Natuurlijk en beiden ook erg geëngageerde Natuurpuntvrijwilligers kijken met voldoening terug op de voorbije campagne en beraden zich nu reeds over de campagne 2018 en meteen ook de 25ste campagne Behaag..Natuurlijk.

Sensibilisatie, informatie en promotie blijven immers broodnodig. Vele Vlaamse tuinen zijn nog steeds dode tuinen, waar nauwelijks iets te vinden is voor vogels en insecten.

Tijdens Behaag..Natuurlijk werden ook knotwilgpoten te koop aangeboden, in totaal werden daarvan 282 stuks verkocht. Vrijwilligers van Natuurpunt zorgen voor de levering van de knotwilgpoten. Het aanplanten en onderhoud van knobomenrijen staat immers bijzonder hoog op hun to-do lijstje. Knobomen hebben immers een erg belangrijke functie in het landschap, niet enkel als zogenaamd klein landschapselement, maar vooral als broed- en rustplaats voor steenuiltjes.

En er werden ook weer bijenhottelletjes te koop aangeboden en daarvan werden 86 stuks verkocht. Deze bijenhottelletjes worden vervaardigd bij Arbeidszorgbedrijf den Atelier in Niel en daar werd hard gewerkt om de bestellingen tijdig klaar te krijgen tegen het verdeelmoment.

Behaag..Natuurlijk in Hemiksem

In-Terhagen met een vleugje muziek

Een tevreden klant in Terhagen

Stevige hulp voor Natuurpunt Rupelstreek

Formidabel is het perfecte woord dat weergeeft wat er het voorbije jaar gepresteerd werd door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, daarbij af en toe geholpen door medewerkers van het bedrijf Cummins uit Rumst en Keppel Seghers uit Klein-Willebroek. Met het bedrijf Cummins hebben we reeds langer een goede relatie. Het is inmiddels al een stevige gewoonte: de hulp van medewerkers van het bedrijf bij het opruimen van het maaisel in een oude vloeibeemd van het natuurgebied Oude Nete-arm Rumst. Een erg klein, maar schitterend stukje natuur op nauwelijks enkele honderd meter van de Rumstse dorpskern. Een perceel, zoals er vroeger vele duizenden moeten geweest zijn, toen het nog volop krioelde van vele kleine beestjes en er overal huismussen tsjilpten.

Sinds begin vorig jaar mogen we meerdere werkaanvragen per jaar bij het bedrijf indienen. De paddenoverzetactie in Rumst had de primeur, met Cummins-medewerkers die ons hielpen met het ingraven van de paddenschermen langs de Doornlaarlei. Tijdens de lente waren Cummins-medewerkers tijdens 2 werkdagen aan de slag in de Kleiputten Terhagen. Ook voor het opruimen van het maaisel op een oude vloeibeemd in het Niels Broek kregen we hulp van Cummins-medewerkers. Midden oktober was het wel even spannend. Op onze planning stond immers maaien van de oude vloeibeemd in de Oude Nete-arm Rumst. Eind september werden we echter geconfronteerd met een stevig technisch defect aan onze maaibalk, waardoor het maaien van dat perceel noodgedwongen moest uitgesteld worden.

Uiteindelijk bleek dat het defect aan de maaibalk niet meer kan hersteld worden en konden we gelukkig beroep doen op de mechanische en manuele hulp van een team medewerkers van de Terreinploeg van Natuurpunt. In een dikke 2 uur tijd werd de oude vloeibeemd gemaaid en werd het maaisel netjes op rijen gezet. Zodat alles klaarlag voor de dag nadien, toen we 12 Cummins-medewerkers konden verwelkomen om ons te helpen. Op twee na allemaal medewerkers, die er de voorbije jaren ook bij waren en dus wisten, wat er hen te doen stond. Bijzonder mooi werk werd er geleverd door Team Cummins!

De oude vloeibeemd ligt er weer schitterend bij, om volgend voorjaar weer volop wilde bloemen te laten bloeien.

Team Keppel Seghers in Kleiputten Terhagen

Nieuw was de samenwerking met het bedrijf Keppel Seghers uit Klein-Willebroek. En wat voor een samenwerking. Op donderdag 12 oktober mochten we onder een stralende zon een 20-tal enthousiaste vrijwilligers van het bedrijf verwelkomen in de Kleiputten Terhagen en dat meteen voor een volle dag.

Aangezien er meer dan voldoende activiteiten voorzien waren werd de groep opgesplitst. Eén ploeg ging aan de slag om hooi bij elkaar te keren. Dit was bedoeld om de orchideeën toe te laten opnieuw te groeien.

Een andere ploeg ging aan de slag in het bos om een nieuw wandelpad aan te leggen voor toekomstige bezoekers. Daarbij werd menig kruiwagen bosgrond verzet. Nog een andere ploeg sloeg de hand aan de schop en het pikhouweel om een greppel te maken die een gracht in het bos moest verbinden met de vijver. Ondertussen werd een lange greppel volledig boom- en takkenvrij gemaakt, vervolgens werd met de takken een lange takkenwal gebouwd! Vooraf werden heel wat steunpalen de grond ingeheid om al het materiaal op z'n plaats te houden. Deze lange greppel grenst aan de belangrijkste voortplantingspoel van de kamsalamander. En we hopen dat de inmiddels ondergelopen greppel een nieuwe voortplantingsplaats wordt voor deze prachtige amfibieënsoort.

Na het harde labuur werd aan de medewerkers van het bedrijf een biertje of een andere drankje aangeboden. En als afsluiter van deze prachtige dag werd de groep rondgeleid in het prachtige domein. Voor herhaling vatbaar!

Opruimen maaisel oude vloeibeemd Niels Broek

Team Cummins in Oude Nete-arm Rumst

Team Keppel Seghers in de Kleiputten Terhagen

Sparen voor een nieuwe maaibalk

Onze oude Rapid Mundo-maaibalk ligt dus in de lappenmand. Deze machine werd in 2008 aangekocht door Natuurpunt Rupelstreek en de voorbije 10 jaar werd de machine bijzonder intensief gebruikt, voornamelijk voor het regelmatig maaien van de wandelpaden door onze natuurgebieden, en ook voor het maaien van ruigere percelen. Door het niet meer beschikbaar zijn van wisselstukken is de machine niet herstelbaar en staan we dus voor een belangrijke investering met de aankoop van een nieuwe maaibalk. De prijs van een dergelijke machine zit momenteel op het niveau van een mooie personenwagen.

De klei in!

Nu de herfst en de winter hun intrede deden, kwam er weer tijd vrij om verder te werken aan de inrichting van het nieuwe natuurgebied in de voormalige kleiputten van Terhagen. Want de kleiontginning of jacht mag er dan tot het verleden behoren, de sporen ervan wis je niet zomaar uit. De voorbije maanden staken de leden van het beheerteam opnieuw de handen uit de mouwen om er een gebied van te maken waarin de natuur op de eerste plaats komt.

Bij de occasionele wandelaar springt de nieuwe omheining waarschijnlijk het meest in het oog. De draadafsluiting met kastanjepalen geeft niet enkel de grens van het gebied aan, ze dient ook om de natuur te behoeden voor de recreatie in het aangrenzende domein. Heel wat dieren- en plantensoorten zijn immers te gevoelig voor verstoring van hun habitat, of die nu komt van loslopende honden of de banden van een mountainbike. Toch werden in het traject ook enkele poortjes voorzien voor wandelaars. Zodra de noordelijke wandellus opengesteld wordt, kan men daarlangs het gebied binnen. Deze route zal dan aansluiten bij de oriëntatietafel bovenaan de Hoogstraat en bij de bocht in het Keibrekerspadij aan de grens van het domein van Wienerberger.

Kamsalamander in de Kleiputten Terhagen

Eén van de kwetsbare diersoorten die we in het natuurgebied zeker een plaats willen geven, is de kamsalamander. Daarom vormden we een oude, opgedroogde gracht om tot een nieuwe langgerekte poel, afgeschermd door een takkenwal. Na de regenval van de voorbije weken is er daadwerkelijk een nieuwe poel ontstaan. Hopelijk biedt die nieuwe kansen voor deze zeldzame draakjes.

Nieuwe poel voor kamsalamander - foto: Dries Kets:

Kleiputten Terhagen - foto: Frie Van Ballaert

Terwijl de ene ploeg zich in de modder en de klei in het zweet werkte, ruimde een andere doorheen het gebied restanten op van de klei-industrie en dumpingpraktijken. Stapels oud ijzer, oude afvoerbuizen, ovenplaten of wielassen: je kan het zo gek niet bedenken of je vindt het hier. Toch is elk opgeruimd blikje weer een stap verder, hoe klein ook. Behalve schroot kwamen er in onze kranige aanhangwagen ook stapels houten balken, multiplexplaten, loodzware paletten, kippengaas en camouflagenetten terecht. Binnenkort gaat ook het stalen onderstel van de laatste jachthut definitief tegen de vlakke.

De komende maanden werken we dapper verder aan dit stukje natuur. Al te vaak krijgen we in dit natte seizoen natte voeten, dus moeten opgehoogde wandelpaden of knuppelpaden soelaas brengen. Ook sommige hoofdwegen zijn dringend aan onderhoud toe. En wanneer de omheining eindelijk klaar is, voorzien we poorten die de grens zullen aangeven van het vrij toegankelijke deel. Verder wordt er aan nieuwe schuilplaatsen

Kamsalamander - foto: Patrick Smits

voor de vleermuis gedacht, een nestkast voor de kerkuil, en zelfs schuine zacht aflopende vijveroevers voor watervogels en waterplanten.

Heb je zin om zelf een kijkje te komen nemen in het gebied, noteer dan alvast de **opendeurdag van 15 april** in je agenda. Die dag openen we officieel de toegangspoorten van de wandellus, maar je kan ook deelnemen aan geleide wandelingen en napraten met een drankje en een stukje gebak.

Wie zelf actief wil bijdragen aan waardevolle natuur in onze regio, mag zeker onze ploeg nog komen versterken. Je kan dan contact opnemen met Dirk of Dries via de website van Natuurpunt.

Je kan ons ook een plezier doen met degelijk werkgerief dat je zelf niet meer gebruikt. Heb je iets in de garage of het tuinhuis staan dat nog kan dienen, laat het dan gerust weten.

Tot slot kan je ons ook financieel ondersteunen. Stort jouw gift op rekening BE56 2930 2120 7588 met duidelijke vermelding: "Gift - Project 7815-Kleiputten Terhagen". Je krijgt een fiscaal attest en belastingvoordeel voor alle giften vanaf 40 euro.

Tekst en contact:

Dries Kets
medeconservator Kleiputten Terhagen
dries.kets@blackbit.net
Dirk Meersman
medeconservator Kleiputten Terhagen
meersman.dirk@proximus.be

Foto's: Frie Van Ballaert, Patrick Smits, Dries Kets

In de ban van de uil

Als er in de Lage Landen al een vogelzorgparade zou bestaan, dan is de kans bijzonder groot, dat de kerkuil op nummer 1 staat. Ligt het aan hun verbondenheid met de nacht, hun geruisloze vlucht of hun grote doordringende ogen die pal door je heen lijken te kijken? Feit is dat vele honderden vrijwilligers in Vlaanderen en Nederland in de weer zijn voor de bescherming van deze mooie nachtroofvogel.

De meesten onder hen kunnen zich zelfs geen leven meer voorstellen zonder de kerkuil.

De start voor de zorg voor de kerkuil kwam er omstreeks 1979, ruim 15 jaar nadat de kerkuil in West-Europa bijzonder harde klappen had gekregen als gevolg van enkele bijzonder strenge winters, het ongebreideld gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en het ontoegankelijk maken van hun favoriete broedplaatsen. Een nieuwe, strenge winter in 1979 betekende bijna de doodsteek voor de kerkuil.

Gelukkig stonden op dat moment vele vrijwilligers klaar. De start van Kerkuilwerkgroepen, eerst in Nederland en daarna ook in Vlaanderen met bijzonder gedreven vrijwilligers redde de kerkuil van de ondergang.

Kerkuil – foto: Hugo Willocx

Eddie Schild bij controle nestkast in Aartselaar – foto: Hilde Janssens

De succesformule was het plaatsen van nestkasten op geschikte locaties. Dat zijn voornamelijk: kerktorens of kerkzolders, zolders van boerenschuren en soms zelfs zolders van woningen.

In 1992 raakten ook enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek in de ban van de kerkuil. Keihard werd er sindsdien gewerkt aan de bescherming van de kerkuil. Eerst in onze Rupelstreek, daarna ook in de buurregio's Klein-Brabant, Willebroek en de dorpen in de Zuid-Antwerpse regio. In de periode 1992-2017 werden ruim 100 nestkasten geplaatst en daarvan zijn er een 30-tal bewoond door de kerkuil.

Dit is een schitterend resultaat wat ons bijzonder veel genoeg doet, net zoals het feit dat enkele enthousiaste vrijwilligers onze taak

in de buurregio's hebben overgenomen. In Willebroek is dat Patrick Van Herp en in de Zuid-Antwerpse regio (Aartselaar, Edegem, Kontich en Waarloos) zijn dat Eddie Schild en Raf Beyers.

Schouderklopje

Zoals steeds doet een schouderklopje goed voor de vele inspanningen en zeker wanneer dat uit een onverwachte hoek komt. Zo kregen we tijdens het voorjaar een telefoontje van Isabel Lebbe. Isabel is redactrice van Buiten, het ledenblad van de Landelijke Gilden. Ze wou een artikel schrijven over de kerkuil en vroeg of ze mee op stap mocht gaan. Voorwaarde was wel dat we enkele door kerkuilen bewoonde nestkasten zouden bezoeken en dat er jonge kerkuilen zouden te zien zijn. Meteen werd afgesproken om die afspraak ergens eind mei of begin juni te plannen.

Het verhaal over het bezoek van Isabel verscheen in het tijdschrift Buiten en het wordt hiernaast verteld.

Tekst: Erik De Keersmaecker

De beste kerkganger van de streek

Hij beklimt steile ladders, ontziet vermolmde traptreden en bestijgt duizelingwekkende draaitrappen. Zo komt hij in kerktorens maar ook in boerenschuren en zelfs op zolders van woningen. Erik De Keersmaecker springt al sinds 1992 in de bres voor de kerkuil. Daarbij scheert hij nu en dan wel eens hoge toppen op zijn tocht naar kerkuilennestkasten. Naast heel wat ander vrijwillig engagement als natuurliefhebber is hij ook trekker van de Vlaamse Kerkuilenwerkgroep in Klein-Brabant, de Rupelstreek, Willebroek en enkele gemeenten in de Zuid-Antwerpse regio. In elk seizoen is er wel wat te doen.

Erik – foto: Rudy Vansevenant

Jonge kerkuilen – foto: Rudy Vansevenant

Kerken en kerkhoven

De kerkuil is een vogel die bij velen tot de verbeelding spreekt. Het is een wondermooie, witte roofvogel die vooral 's nachts actief is en geruisloos vliegt. Met zijn spookachtig gekrijs jaagt hij wel eens iemand de stuipen op het lijf. 'Vroeger was hij de oorzaak van menig spookverhaal rond kerkhoven,' vertelt Erik. 'In elke kerktoeren of kerkzolder woonde er wel een paartje kerkuilen en rond elke kerk was er toen een kerkhof, waren er ook wel enkele cafés in de buurt en zo ontstonden er allerlei verhalen over spoken.'

Een halve eeuw geleden zijn er echter veel broedplaatsen voor kerkuilen verloren gegaan omwille van de nieuwe bouwwijzen en het afsluiten van kerkzolders. Ondertussen helpen vrijwilligers de vogel een handje om toch stand te houden. De werking werpt haar vruchten af. Bij de start van het project telde men nog 100 broedgevallen per jaar. Dat zijn er nu al meer dan 1000 in Vlaanderen!

'Tijdens de herfst en de winter worden de nestkasten hersteld of uitgekuist. Nu en dan wordt er nog een nieuwe nestkast geplaatst,' zegt Erik. 'Dan gaan we vooraf ter plaatse kijken en maken met de eigenaars een afspraak waar en wanneer we de kast komen installeren. Afhankelijk van de weersomstandigheden in het voorjaar

beginnen we de nestkastcontroles rond half mei. We moeten daarvoor echt met een ladder of op een trap tot bij de nestkasten klimmen want kerkuilen kunnen ons gemakkelijk om te tuin leiden. Het gebeurt soms dat eigenaars denken dat er een broedgeval in de nestkast is, wat uiteindelijk niet zo blijkt te zijn, of omgekeerd. Bovendien kan het aantal jongen ook sterk verschillen. Het kunnen er maximum zes zijn. We controleren de nesten altijd bij valavond. Zo storen we het bioritme van de uil het minst.

Erik gaat heel behoedzaam te werk bij zo'n controle. Gehuld in een overall, met een helm en koplampje en een rugzak, klimt hij naar boven. Meestal is de vogel dan al (letterlijk) gaan vliegen. Als er jongen in het nest zitten, neemt hij ze vast en steekt hij ze in zijn rugzak. Terug op de begane grond, worden ze geringd.

Soms zijn de jongen nog te klein. Dan moet Erik na een paar weken terugkomen om de klus te klaren. Als een geringde kerkuil later teruggevonden wordt als broedvogel bijvoorbeeld of als verkeersslachtoffer, doodsoorzaak nummer één van de kerkuil, dan wordt een melding verzonden naar de ringer.

Belangstelling en vertrouwen

Het valt op hoeveel belangstelling en vertrouwen er bij de eigenaars is, waar Erik en

zijn team een nestkast geplaatst hebben. Zelf zijn ze meestal geen kenners, maar ze zijn uiteraard wel benieuwd of er in 'hun nestkast' dit jaar gebroed werd. Erik of iemand van zijn kerkuilenteam worden steeds vriendelijk onthaald.

De meeste nestkasten staan op kerkzolders, bij ons eerste bezoek aan één van die kerkzolders mocht ik de sleutel van de kerk in het klooster ernaast gaan afhalen. De zusters gaven me de grote sleutel met de glimlach mee,' vertelt Erik. 'Ik maak graag wat tijd om mensen uitleg te geven over ons werk en de levenswijze van de kerkuil. Zij stellen tenslotte toch ook vertrouwen in ons door ons toe te laten op hun privé-eigendom.'

Een passie...

Waar Erik minder makkelijk op kan antwoorden is op de vraag waarom hij zich zo sterk engageert voor de kerkuil en voor het behoud van biodiversiteit in het algemeen. 'Het is een echte passie,' antwoordt hij. 'Als kleine jongen was ik steevast buiten, in de natuur te vinden. Ik was twaalf jaar oud, toen ik voor het eerst een vogelkijkboek had. Een plakboek, waar je voor de prentjes punten moest sparen. Die interesse is alleen maar toegenomen. Later begon ik me te engageren in allerlei werkgroepen en adviesraden. In die vele jaren leerde ik onder andere dat we met wederzijds respect voor ieders zienswijze veel moois kunnen realiseren. Ik hoop daar in de komende jaren nog vaak aan te mogen meewerken,' besluit Erik.

Tekst: Isabel Lebbe, redactrice Buiten, ledenblad Landelijke Gilden

Schietfuiken in de Schelde en Rupel

Het plaatsen en bemonsteren van schietfuiken in onze rivieren is een bijzondere bezigheid, vooral als je tot borsthoogte in de rivier staat om de fuiken vast te maken, maar nog boeiender is het resultaat in de fuiken.

Zaterdag 6 en zondag 7 oktober stonden de schietfuiken van Swa Branders opgesteld langs de Schelde ter hoogte van de spui aan de Benedenvliet op de grens van Hemiksem en Schelle. Zaterdag werden de fuiken opgesteld en zondag werden ze bemonsterd. De buit was 1 grote snoekbaars, 1 karpers, 1 spiering, 1 dikkopje, 1 voorn, 2 palingen en een duizendtal steurgarnalen. Helpers waren Dirk en Erik.

Woensdag 11 oktober en donderdag 12 oktober stonden de schietfuiken van Serge Loverie opgesteld langs de Rupeloever ter hoogte van het 't Steencycken in Boom. Woensdag was de buit: 1 spiering, 1 blankvoorn, 1 blauwbandgrondel, 69 brakwatergrondel, 41 palingen, 2 snoekbaarzen, 5 wolhandkrabben en ongeveer 430 steurgarnalen. Achteraf werden alle gevangen vissen teruggeplaatst in de rivier

Bemonstering schietfuiken door Team Serge Loverie
foto: Erik De Keersmaecker

Jaarmarkten Rumst en Boom goed voor 6 nieuwe leden voor Natuurpunt

Voor het natuurbehoud in Vlaanderen is het erg belangrijk dat Natuurpunt blijft groeien, meer leden betekent immers ook een groter draagvlak voor de natuur in Vlaanderen. Eind 2016 werd het streefdoel van 100.000 Natuurpuntleden in Vlaanderen gehaald. Momenteel staat de teller zelfs op 106.000 leden. Deze sterke ledengroei betekent ook dat de lokale afdelingen blijven groeien,

eind 2016 stonden er 1.200 namen op de ledenlijst van Natuurpunt Rupelstreek en momenteel zijn er dat zelfs 1.252. Een nettowinst van 52 nieuwe leden, 45 nieuwe leden werden geworven door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. De Planten- en Ambachtendag in de Schorre in Boom en de 1ste Opendeurdag in de Kleiputten Terhagen waren dit jaar de topers qua ledenwerving.

Uit ervaring weten we dat jaarmarkten en vooral rommelmarkten geen topplaatsen zijn om leden te werven voor Natuurpunt. Toch wilden we opnieuw de gok wagen. Op zaterdag 30 september en maandag 9 oktober stond onze info-stand respectievelijk op de jaarmarkten van Rumst en Boom, met als resultaat 6 nieuwe leden voor Natuurpunt. De jaarmarkt van Rumst had te kampen met minder goed weer, met af en toe zelfs een flinke regenbui. De jaarmarkt van Boom kon dan weer rekenen op prachtig herfstweer en bijzonder veel bezoekers.

Jos, Jan en Mit, Paul en Josine, Erik en Irma stonden voor en achter de infostand, waarvoor dank!

Infostand tijdens jaarmarkt Boom

Wat kruipt er rond in de Kleiputten van Terhagen?

Een zonovergoten zaterdag 14 oktober en 19 enthousiaste kinderen met hun ouders of grootouders waren de ideale ingrediënten voor een geslaagde wandeling waarin we op zoek gingen naar kleine zoogdiertjes in de kleiputten van Terhagen. De dag voordien werden er 18 life-traps geplaatst (muizenvalletjes die de diertjes in leven laten) met een pindakaas-haveremoutballetje er in.

Erik gaf eerst uitleg over de drie soorten muizen die misschien in de valletjes zouden zitten en hoe we ze konden herkennen: Ware muizen (huismuis en bosmuis), woelmuizen (rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis) en spitsmuizen. Met deze info trokken we op pad om de valletjes, die onder een dakpan lagen, te onderzoeken. We vonden een valletje waaruit het pindakaas-haveremoutballetje was meegenomen door een heel slimme muis die niet op het hendeltje was gestapt, zodat het deurtje van de val niet dicht ging.

In 1 valletje zat wel een muis. Ze werd in een doorzichtige plastic zak gezet zodat we ze allemaal konden bekijken en het bleek, met een beetje hulp van Erik, een rosse woelmuis te zijn. We lieten ze terug vrij.

Daarna kregen we nog een boeiende rondleiding door de kleiputten Terhagen waar op dit moment vooral vele verschillende paddenstoelen de show stelen. Het prachtige weer en de kleurenpracht maakten er een heerlijke wandeldag van.

Wat kruipt er rond in de Kleiputten Terhagen?
foto: Steven Roels

Nestkastjes timmeren tijdens Workshop tuinvogels

Met 17 deelnemers, waarvan er 12 een nestkastje in elkaar schroefden, was er een mooie belangstelling voor dit infomoment op zaterdag 4 november in Natuur.huis de Paardenstal. Een workshop waarbij de deelnemers eerst kennis konden maken met een 20-tal vogelsoorten die in elke min of meer natuurlijke tuin kunnen waargenomen worden. Op kop natuurlijk koolmees en pimpelmees, soorten die zich graag laten verleiden door een nestkastje. Op de website van Natuurpunt kan je de Tuingids voor blije vogels downloaden en dan ben je meteen klaar voor het Grote Vogelweekend van 27 en 28 januari.

Workshop tuinvogels in Natuur.huis de Paardenstal
foto: Steven Roels

Hard labeur voor onderhoud knotbomen

Elke winter organiseert Natuurpunt enkele knotacties, het knotten van de bomen en vooral het opruimen van het snoeihout is een bijzonder zwaar karwei. Gelukkig kan Natuurpunt telkens rekenen op een aantal gemotiveerde vrijwilligers. Dat bleek nu ook weer op zaterdag 18 november tijdens de Dag van de Natuur, toen 11 vrijwilligers op de afspraak waren voor het knotten van 8 knotwilgen langs de Wullebeek op de grens van Niel en Schelle. Die knotbomen werden in 1995 door Natuurpunt aangeplant en ze markeren er mooi de kronkelende loop van de Wullebeek in het landschap. Met het snoeihout werden enkele houtmijten gebouwd. Die houtmijten zijn prima schuilplaatsen voor kleine zoogdierpjes en vogels. Een 40-tal rechte takken werden apart gehouden voor de campagne Behaag..Natuurlijk. In totaal werden tijdens Behaag..natuurlijk 260 knotwilgpoten verkocht. Natuurpunt Rupelstreek zorgt voor de levering van de knotwilgpoten in Aartselaar, Hemiksem, Niel en Rumst.

Opruimen snoeihout - foto: Steven Roels

Prachtwerk van Terreinploeg Natuurpunt in Kelderijlei

Op maandag 20 en woensdag 22 november was de terreinploeg van Natuurpunt twee dagen aan het werk in het natuurgebied Kelderijlei in Schelle. In de miezerige regen werd heel het gebied op maandag zorgvuldig gemaaid: ook oprukkende bramen en wilgen- en populierenopslag werd mee verwijderd. Met hun aangepast materiaal was dit geen probleem voor de terreinploeg.

In dit natuurgebied is het steeds zoeken naar een evenwicht tussen open stukken met kruidenrijke vegetatie en stroken met struiken en bomen. Resultaat: een mooie biodiversiteit met vogels, vlinders en bijen.

Een natuurgebied dat trouwens al verschillende jaren in trek is bij twee imkers.

Woensdag werd dan al het maaisel met behulp van een grasriek op tractor op een grote hoop gezet om daarna door de groendienst van Schelle afgevoerd te kunnen worden naar de composteringssite van de intercommunale IGEAN in Edegem. Netjes op tijd voor de jaarlijkse snoeies op zaterdagmiddag 2 december in de hoogstamboomgaard van het natuurgebied. Deze snoeies wordt georganiseerd door de Velt-afdeling Zuid-Antwerpen en staat voor iedereen open (met of zonder voorkennis).

Als afsluiter van dit knappe werk werd de terreinploeg van Natuurpunt onder leiding van Michiel getraceerd op een kom warme soep van biogroenten uit eigen moestuin van Francis, met hulp van kleinzootje Nandje.

Soep voor de Natuurpuntploeg met Nandje in de kruiwagen

Nieuwe infoborden heten je welkom in het Niels Broek en Kelderijlei

Het plaatsen en onderhouden van infoborden aan de ingang van onze natuurgebieden is een belangrijk aandachtspunt voor de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Infoborden heten wandelaars en natuurliefhebbers welkom. Ze vertellen iets over de natuurwaarden van het gebied, een wandelkaartje geeft een beeld waar men is en welke route men kan volgen en tevens vragen ze respect voor de bewoners van het natuurgebied. Dit betekent concreet dat ze aan wandelaars met honden vragen om hun dier steeds aan de leiband te houden. Een heikel punt, want niet alle wandelaars met honden tonen hier begrip voor.

In het Niels Broek werden aan de 2 ingangen nieuwe infoborden geplaatst en aan de ingang van het natuurgebied Kelderijlei werd eveneens een nieuw infobord geplaatst.

Nieuw infobord Kelderijlei met v.l.n.r.: Leon, Francis, Briek en Kobe

Van veer tot Vliet Schelle - Niel

De wandeling van veer tot Vliet werd dan wel niet verkozen tot mooiste wandeling van de provincie. In deze periode van het jaar loont het beslist de moeite om de wandelroute te volgen en zo enkele mooie landelijke gebieden van Schelle en Niel te ontdekken. Tijdens de wandeling kom je ook in de buurt van Kelderijlei, een zijstraatje van de Steenwinkelstraat, waar in 1997 door Natuurpunt in samenwerking met Velt en gemeente Schelle een natuurontwikkelingsproject werd opgestart.

1. Aan de overkant van de Rupel ligt het Noordelijk eiland, een topgebied voor vogelkijkers. Iets meer naar rechts vloeien Rupel en Schelde samen. Een caissondam moet de ingang van de nieuwe zeeluis in Wintam beschermen tegen die sterke waterstromen die door de samenvloeiing van beide rivieren ontstaat. Het zwarte gebouw achteraan op de dam is het ZWOC (Onthaalcentrum Zeeluis Wintam). Het dakterras van het grijze paviljoentje is vrij toegankelijk en wordt door vogelkijkers van Vogelwerkgroep Rupel gebruikt als Trekpost tijdens de voorjaartrek.

2. Wandel voorbij de veersteiger en volg de dijk in de richting van de hoogspanningspost, net voor de omheining volg je links een pad in de richting van de Schelde. In deze periode van het jaar is de vegetatie laag en kan men tot vlakbij de dijk wandelen. Daar heeft men een prachtig zicht op de samenvloeiing van Rupel en Schelde en het dorp Rupelmonde aan de overkant van de Schelde. In een hoogspanningsmast aan de overkant van de Schelde werd onlangs een nestplatform voor visarend geplaatst. Een project van ELIA in het kader van het project LIFE+Scalluvia. In een hoogspanningsmast aan onze kant van de Schelde werd door Natuurpunt in samenwerking met ELIA en het FIR (Fonds Instandhouding Roofvogels) in 2002 een nestkast voor slechtvalken geplaatst. Sinds de start van het project werden er al 41 jonge slechtvalken geboren.

3. De Laarpolder is een interessant gebied voor steenuiltjes. Tegen een oude knotboom werd een nestkastje voor ons kleinste uiltje geplaatst, in één van de torens van de poort van het Laarhof werd een nestkast voor kerkuil geplaatst.

4. De Maaiebeek kronkelt hier door het landschap. Links ligt het natuurgebied Maaiehoek, het gebied is niet vrij toegankelijk. Natuurpunt organiseert er af en toe een excursie of een workshop, zoals: Woelen in de poelen. De knotbomen langs de beek werden aangeplant door Natuurpunt. De gaten en spleten in de knot zijn prima broedplaatsen voor kleine holenbroeders zoals kool- en pimpelmeesjes.

5. De Benedenvliet is een overwinteringsgebied voor watervogels, wintertalingen, bergeenden, krakeenden en kuifeenden als meest opvallende gasten. Hou even halt aan het staketsel bij het bijenhof of aan het voormalige kraanplatform. Op beide plaatsen heb je een mooi zicht op de Benedenvliet, met wat geluk kan je hier een ijsvogel zien voorbijflitsen. Bij deze kleine kleurvogel spetteren de kleuren ervan af: van oker, blauw, roomwit tot steenrood. De grote gele kwik is een andere bewoner van de Benedenvliet.

Isvogel – foto: Fons Van den heuvel

6. Na enkele dorpsstraten bereik je de dijk van de Bovenvliet. Het riviertje kronkelt hier letterlijk door het landschap, één van de meanders maakt zelfs een bocht van 180°. In een populier aan de overkant van de Bovenvliet werd een nestkast voor torenvalken geplaatst. In 2015 goed voor een geslaagd broedgeval met 5 jongen. Vorig jaar kozen de valken voor een broedplaats in de holte van een afgebroken tak in een Canadapopulier. Een paar boomvalken koos eveneens voor een broedplaats in dezelfde bomenrij. Beide valkensoorten zorgen tijdens de lente en zomer voor een mooi natuurspektakel. Torenvalken door al biddend een muis van de bodem weg te graaien en boomvalken zijn gespecialiseerd in het vangen van vliegende prooien voornamelijk insecten, zoals libellen en ook kleine vogels, zoals zwaluwen. Vanaf eind maart keren boerenzwaluwen terug vanuit de overwinteringsgebieden

in Zuidelijk Afrika. Ze bouwen hun nesten in stallen waar ze ongehinderd in- en uit kunnen vliegen.

7. Hazen en konijnen zijn hier het jaar rond aanwezig. Kijk tijdens de wintermaanden uit naar overwinterende wulpen. Prachtige steltlopers en onmiskenbaar met de lange omlaag gebogen snavel. Hun jodelend geluid is erg kenmerkend en wie het eenmaal gehoord heeft zal het niet snel vergeten.

Wulp – foto: Fons Van den heuvel

8. Maak hier even een omwegje voor een bezoek aan het natuurgebied Kelderijlei. Tijdens de wintermaanden komen groepen sijsjes hier zaden uit de elzenproppen halen. Veel inlandse struiken en bomen komen al van nature in het gebied voor. Aan de buitenkanten van het gebied vormen 2 knotwilgenrijen een mooie overgang tot het omringende landbouwgebied. Door het jaarlijks maaien en afvoeren van het maaisel groeien er in de hooilandjes opnieuw vele kruiden. Aan de buitenkant van het gebied wordt een hakhoutbeheer toegepast. Om de 5 jaar wordt het struweel gekapt. Daar gaan de struiken niet van dood, wel integendeel! Jonge scheuten schieten weer op en creëren een vrij ondoordringbaar struikgewas, ideaal voor heel wat vogels en kleine zoogdieren.

9. Via de Tuinlei, Oude Bosstraat en de wijken Mikman en Biezerd bereik je de polders van Niel en Schelle. Hier kronkelt de Wullebeek door het landschap. Op winterse dagen kan je hier regelmatig

Oude vlasrootput - foto: Erik De Keersmaecker

groepen Canadese ganzen, Nijl ganzen en grauwe ganzen zien. En met wat geluk ook blauwe reigers, kleine zilvereigers of zelfs een ooievaar. Natuurpunt werkt hier aan het herstel van het landschap door het aanplanten en onderhoud van knotbomen. Op de hoek van de Korte Ameldijk en de Broeklei werd door Natuurpunt een oude vlasrootput hersteld. Vlasrootputten danken hun naam aan hun vroegere functie: het roten van vlas. Oude vlasrootputten zijn echter ideale voortplantingsplaatsen voor kikkers en salamanders. Door hun geringe diepte drogen ze tijdens de zomer uit, waardoor ze niet geschikt zijn voor vissen. Ideale poelen dus voor onze amfibieën en tevens voor vele kleine waterinsecten.

Aan de overkant van de dijk kijk je naar het Niels Broek, door dat natuurgebied kronkelt een wandelpad. Sinds enkele jaren woont er een groep reeën in het Niels Broek, tijdens de vroege uurtjes en bij valavond zijn ze soms in de polder te zien. Als je de dieren zou zien, geniet van dit prachtig moment, maar stoor ze zeker niet en als je met je hond op stap bent, hou je dier dan zeker aan de leiband.

10. Het perceel op de hoek tussen Rupel- en de Korte Ameldijk is eveneens eigendom van Natuurpunt, het is een voormalige vloeibeemd. Eeuwenlang werd langs getijdenrivieren in de Lage Landen een kleinschalig landbouwsysteem toegepast, door middel van spuien werden vloeibeemden gecontroleerd onder water gezet, als een soort natuurlijke bemesting van de hooilanden. De greppels in die graslanden zijn prima groeiplaatsen voor dotterbloemen. Natuurpunt liet de greppels hier opnieuw uitgraven, zodat dotterbloemen en andere planten van natte graslanden er volop kunnen groeien.

Lengte: 11 km

Start:

- Parking Tolhuis, Rupeldijk Schelle
Parking-Rupeldijk of parkeerstroken aan het einde Tolhuisstraat,

GPS :

Tolhuisstraat 325 ingeven.

Toegankelijkheid

- Het hele jaar door, in een regenperiode kan het pad langs de Bovenvliet erg modderig zijn. Goede wandelschoenen of laarzen zijn dan een aanrader

Openbaar vervoer

- De Lijn: lijn 183: halte Tolhuisstraat, op 1 km
- De Lijn: lijnen 290 en 295 halte Tolhuisstraat, op 1,5 km

Brochures

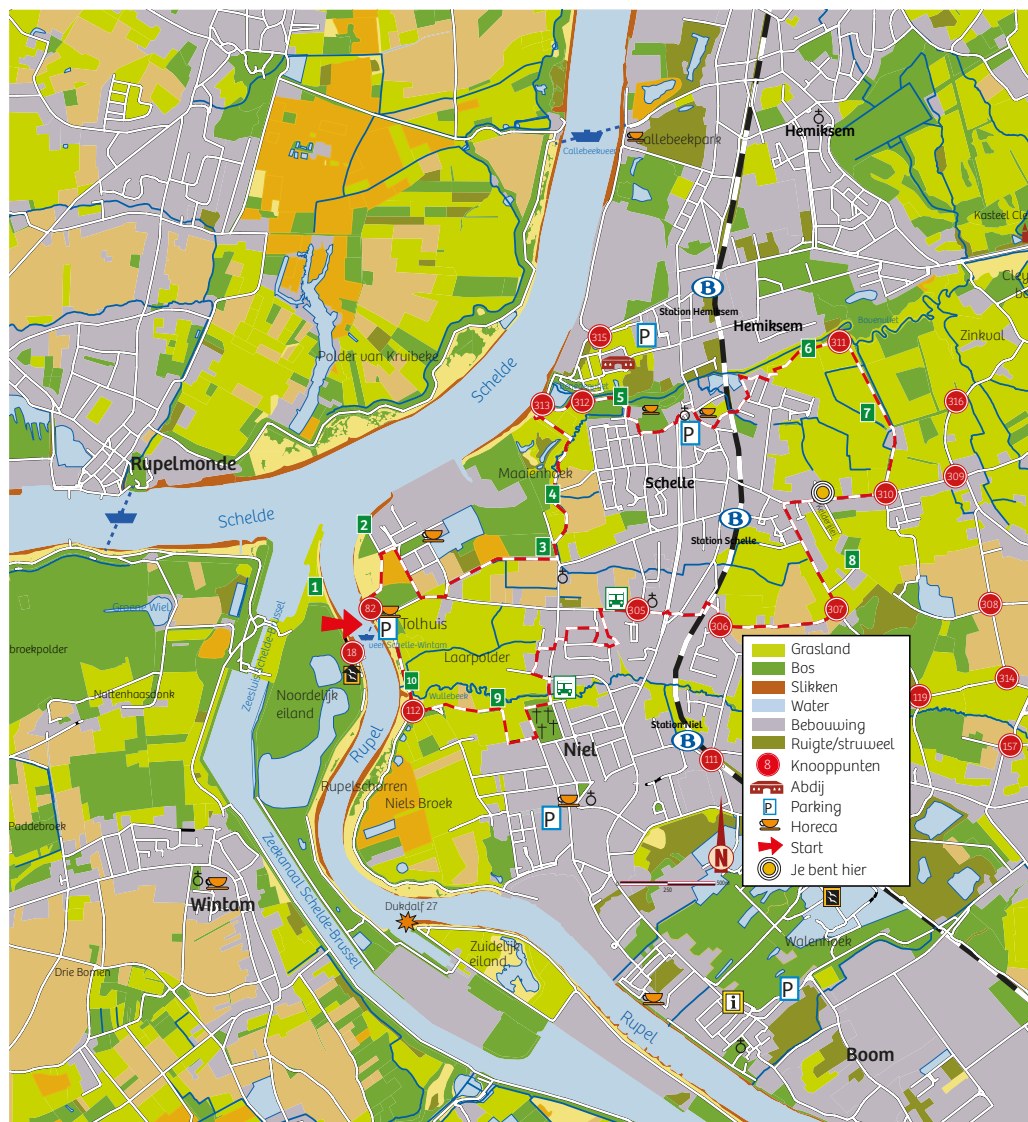
- Wandelbrochure : van veer tot Vliet

Horeca

- Taverne Oud Tolhuis en Restaurant Tolhuis Veer (Rupeldijk Schelle).
- Restaurant Scherpenstein
- cafe's dorpscentrum Schelle

Info :

- info@natuurpuntrupelstreek.be
- www.natuurpunt.be/rupelstreek

In deze periode van het jaar....

Rumst blijft het zwaluwendorp!

Naar zwaluwen hoef je nu niet uit te kijken. Gier- en huiszwaluwen vliegen nu met z'n allen boven Afrikaanse regenwouden. Slapen doen ze hoog in Afrikaanse luchten. Boerenzwaluwen en oeverzwaluwen foerageren boven uitgestrekte Afrikaanse rietmoerassen en slapen doen ze tussen de metershoge rietstengels.

Inmiddels hebben we de sommetjes gemaakt van de zwaluwen die in onze Rupelgemeenten komen broeden. Wat meteen opvalt is het nog steeds uitdeinende succes van de campagne: Huiszwaluwen thuis in Rumst. Een campagne van gemeente Rumst, Regionaal Landschap Rivierenland en Natuurpunt.

Dit jaar steeg hun aantal in de Rumstse centrumstraten tot 53 broedpaartjes. Opnieuw een stijging tegenover vorig jaar toen de teller op 44 paartjes stond. En we komen van ver, in 2005 leek het er zelfs op dat de huiszwaluw als broedvogel in de Rumstse centrumstraten zou verdwijnen. Iets minder goed nieuws van de huiszwaluw in Schelle en Boom. In Schelle daalde het aantal broedpaartjes huiszwaluw met de helft tot 30 en in Boom telden we nog 39 paartjes tegenover 48 in 2016.

Beter nieuws uit Hemiksem waar 12 paartjes huiszwaluwen de kunstnesten aan de Herbekestraat hebben in gebruik genomen.

Huismussen tellen – ook in jouw tuin?

Elke 60-plusser zal het uit eigen ervaring kunnen vertellen. Met in de jaren '70 de aankoop van een auto en dan de heen en weertjes naar zee en de Ardennen. Terug thuis moest er telkens flink geschrobd worden.

Op de voorruit en in het radiatorrooster plakten talloze insecten: motten, dagvlinders, kevers, sprinkhanen en libellen. Wie nu een dergelijk ritje maakt, hoeft nog nauwelijks een insect weg te kuisen.

Leuk omdat we minder moeten kuisen, minder leuk voor insectenetende vogels en diertjes.

Metéén ook een antwoord op de vraag die ons dikwijls gesteld wordt: Waar zijn die mussen naartoe, mijnheer? Mussen zijn dan wel zaadeters, maar om hun jongen groot te krijgen, hebben ze krachtvoer nodig en dat zijn insecten. De ringmus is inmiddels reeds volledig verdwenen, huismussen gaan mogelijk dezelfde weg op, maar gelukkig zijn er nog kolonies aanwezig. In de tuin van David Van den Broeck in Hemiksem bijvoorbeeld, waar de prachtfoto hiernaast vandaan komt. We zijn dus erg nieuwsgierig waar er nog huismussen zitten... Misschien ook wel in jouw tuin!

Al dat zo is, of je weet waar er nog een kolonie zit, laat het ons dan weten. Stuur een berichtje naar: info@natuurpuntrupelstreek.be

We zijn je er erg dankbaar voor! Misschien is dat wel een eerste stap naar de redding van de huismus.

Uilen in het landschap van Rupel en Wullebeek

Wie er de komende weken een avondlijke wandeling langs de Rupeldijk tussen Niel en Schelle voor over heeft wordt misschien wel beloond met het waarnemen van enkele roepende uilen. Niet minder dan 4 uilensoorten leven in het landschap langs de Rupel en de vallei van de Wullebeek. De meeste kans heb je om roepende bosuilen te horen. Wellicht de meest bekende uilenroep en vaak gebruikt in griezelfilms. Het oe-oe geluid van het mannetje, dat vaak beantwoord wordt door een ijzelijke kreet van het vrouwtje. Het park van het WZC Maria Boodschap, de broekbossen van het Niels Broek, het park aan het Tolhuis en het Laarhof zijn de beste locaties.

In het open polderlandschap van de Wullebeek heb je nu ook een goede kans om roepende steenuiltjes te horen. Steenuilmannetjes bakenen nu hun territorium af en lokken daarmee de vrouwtjes.

Om een kerkuil te horen moet je al veel meer geluk hebben. In de polders langs de Wullebeek en de Rupeldijk jagen 2 paartjes kerkuilen. Zie je plots een witte schim boven je hoofd vliegen, dan heb je gegarandeerd een kerkuil gezien. De ransuil is een bewoner van het wilgenstruweel van de Rupelschorren.

Tijdens de voorbije broedperiode konden we er een geslaagd broedgeval van ransuil vaststellen. Net zoals bij bosuil verlaten de jonge ransuilen het nest voor ze kunnen vliegen. Om hun ouders te lokken roepen de jongen voortdurend een jankend geluid.

Natuurlijk nest huiszwaluwen
Groene Hofstraat Boom - foto Erik De Keersmaecker

Kijken naar nesten huiszwaluwen door kinderen
Basisschool de Kade Boom - foto Erik De Keersmaecker

Huismussen in bad – foto: David Van den Broeck

Ransuil in tuin - foto:Eric en Denise Suykens

Najaarstrekellingen Noordelijk eiland

Wintam 2017 – een overzicht

Foto: Trektellers Noordelijk eiland, met v.l.n.r.: Saskia, Frederik, Wouter, Karel en Kris

Met een flinke geut enthousiasme werd getuurd naar soms ontieligly lege, halfvolle, en soms boemestevolle uitspansels. Deze laatsten waren soms laag, dan weer iets hoger maar vaak ook oneindig hoog en gulblauw, tot aan die enigmatische kogelvrije muur achterin het heeal. Ja, trektellen vergt wat van 'n mens. Het vergt even veel effort dan in je bed te blijven liggen. Maar het is veel plezanter, oh ja!

Het najaar vangt, volgens het grote boek der trekvog'len aan op het einde van de maand augustus. Eindigen doen we omstreeks half november, wanneer een symbiose van lagere aantallen, kilte en heren der partners op de rand van chronische eenzaamheid de drempelvrees van de trektellers doet culminereren.

Beginnen doen we dus met augustus. Tot tweemaal toe werd er geteld. 11u30 telgenot maar liefst. De eerste visarend en duinpieper liepen tegen de lamp. Ze moeten het maar leren: over Wintam vliegen = een streepje!

De maand september telde elf min één telmomenten, goed voor 52 teluren. Hoogtepunt met een grote 'K' was de zeearend ofte koeienklamper die op 23/09/2017 over het Noordelijk eiland trok. Deze lang verwachte natte droomsoort liet zich uitgebreid en op verschillende telposten in de omgeving gadeslaan. Helaas was deze vliegende deur niet voor iedereen weggelegd. Verder snorkelden 74 ooievaars (71 op 17/09!), 31 lepelaars, 510 aalscholvers, 3 visarenden, 6 wespndieven, 18 sperwers en 15 bruine kiekendieven over de Rupel en over de hoofden van aanschouwende trektellers. De tweede duinpieper en meteen hekkensluiser voor deze soort droop op 22/09/2017 over de verrekijkerlenzen. Het instinct van de enige Europese kanarie op 29/09 zorgde voor een trekbeweging richting evenaar. De heggemus zorgde op 24/09 voor een record van 31 vogels.

Oktober mag niet ontgoochelen, 17 dagen, goed voor meer dan 95 uur, met een propere 135.000 vogels! Frappant was de aanhoudende, soms krachtige wind uit zuidelijke richtingen. Deze tegenwind zorgde voor erg zichtbare trek nu migrerende pluimen inderdaad de neiging hebben veel lager te vliegen bij tegenwind.

Het is elk jaar reikhalzend uitkijken naar het eerste smelleken. Hier heeft Frederik, onze gezaghebbende smellekensvinder een patent op. Op 1/10 leverde Frederik zoals vanouds! In oktober zullen in totaal 4 smellekens onderschept worden (max. 2

op 19/10). Rode Vrouwen deden het deze maand behoorlijk met 7 stuks en max. 3 op 19/10. Met verwachtingvolle berichten van duizenden buizerds die overstaken

in Falsterbo, werd nagelbijtend uitgekeken naar thermiekzuilen en aanzeilende buizerds. Deze deden het niet slecht op sommige dagen maar een geslaagde dag moet toch flink boven de 100 stuks uitkomen. Dat haalden we niet, wel resp. 99, 84 en 43 stuks op 14/10, 15/10 en 19/10. Net zoals met de buizerds is het ook telkens uitkijken naar de aankomst van de eerste kleine zwanen. Deze eer viel Frederik te beurt op 31/10 met 3 exemplaren! Lijsters deden het erg behoorlijk met redelijke aantallen voor koperwiek (o.a. 2.312 op 28/10 en 1.266 op 19/10) en 463 zanglijsters (08/10). Veldleeuwerik haalde dit jaar zelfs geen dagmaximum van 1.000 stuks (max. 760 op 25/10) terwijl we vorig jaar vlot over de 9.300 stuks gingen op één dag!

Een erg opvallende verschijning dit jaar was de appelvink. Quasi 300 stuks vlogen over de Rupelbocht, met max.43 op 13/10; record na record werd verbroken. Een vink had op 14/10 12.705 vriendjes meegebracht richting ZW. De graspieper deed hetzelfde op 13/10 met 1.823 vriendjes. Boomleeuwerik deed het puik met 49 stuks op 19/10. Een sneeuwgorse passeerde 1x roepend op 16/10. Enkele buidelmezen en baardmannetjes maakten ook hun opwachting. Records gingen vlot voor de bijl tijdens de tiende maand van het jaar MMXVII. Hiervoor zorgden 411 rietgorzen (25/10), 781 kokmeeuwen (28/10), 139 witte kwikken (13/10), 186 kneus (1/10), 14 tjiiftjaffen (04/10) en 9 beflijsters (08/10)!

Alvorens november de migratiedeur krakend en snerpend achter zich dicht trekt, hozen zich traditioneel nog een behoorlijke portie

lijsters en duifjes door de steeds enger wordende corridor. November kende tot nog toe 3 trektelmomenten. Wellicht komt er nog minstens ééntje bij gelet op de aan de gang zijnde invasie van barmsijzen, één der fraaist getooide zangvogeltjes uit het hoge noorden die hun komst fel enthousiast "chet- chet- chet"-terend aankondigen. Een goede zestien teluren brachten toch enkele soorten geheel bovenaan de recordtabellen: 79 merels op 4/11, 105 stormmeeuwen op 14/11 en 8.359 houtduiven op 1/11. Verder zorgde deze maand voor de eerste goudplevieren (7 stuks op 1/11), goudvink (1/11), de tweede blauwe kiekendief (1/11), 803 kramsvogels (14/11), een extra tiental kleine zwanen (18/11) en de eerste tekenen van de barm-sijnsinflux op 14/11 met 63 stuks!

Een erg fraai najaar met heel wat records, te danken aan de tegenwind en goede aanvoer. Het is nu wachten op de voorjaarstrek die zich vanaf eind februari op gang trekt. Dus : adios en tot in den uitkom ! Geïnteresseerden lezen meer over de telpost en aantallen op www.trektellen.nl (doorklikken naar België – Noordelijk eiland, Wintam).

Tekst: Wouter Van Assche

Mooie waarnemingen tijdens Vogelkijkexcursie Zennegat

Voortaan kan je om de 2 maanden met vogelkijkers van Vogelwerkgroep Rupel een vogelkijkwandeling maken omheen het overstromingsgebied Zennegat. Herman Killens en zijn vrouw Mireille waren erbij tijdens de excursie op zaterdag 21 oktober, hun impressie over deze excursie lees je hieronder.

Het Zennegat is een zogenaamd GGG, of een overstromingsgebied waarbij er 2 keer daags met hoogtij een grote hoeveelheid Dijlewater in het gebied stroomt. Dijlewater dat er achteraf met laagtij grotendeels opnieuw uitstroomt. Dit levert interessante biotopen voor vele soorten watervogels en steltlopers. Zij vinden er genoeg voedsel. Grote groepen ganzen, met Canadese gans, grauwe gans, kolgans, brandgans en Indische gans. De meeste eendensoorten, met wilde eend, krakeend, wintertaling, slobeend en pijlstaart. En steltlopers, met kleine plevier, bonte strandloper en witgatje. Reigers, met kleine en grote zilverreiger en enorm veel blauwe reigers. En tenslotte roofvogels, met steevast buizerd en torenvalk...

Uitwandeling vogels kijken 2017
foto: Steven Roels

Kijken naar wintervogels in de polders van Rupelmonde

Tijdens de laatste vogelkijkexcursie van 2017 op zaterdag 9 december konden we niet minder dan 29 vogelkijkers verwelkomen. Bij de groep heel wat deelnemers aan de Vogelcursussen van 2015 en 2017. Het doet bijzonder veel plezier, dat die mensen steeds terugkeren en daaruit blijkt ook dat ze waardering hebben voor de dingen die we doen. De polders van Rupelmonde maken deel uit van een veel groter gebied, samen met de polders van Bazel en Kruikebe, dat maakt dat vogels er meer verspreid zitten dan in andere topvogelkijkgebieden zoals het Noordelijk eiland of het Zennegat. Bijzonder leuke waarnemingen waren er

van een biddende torenvalk, groepen vinken, vergezeld van enkele kepen, grote groepen smienten en natuurlijk ganzen, met voornamelijk Canadese ganzen, Nijlganzen, grauwe ganzen, maar toch ook enkele kolganzen en brandganzen. Waardering was er zeker ook voor de vele mooie dingen, die in de polder van Rupelmonde te zien zijn, met op kop het mooiste vogelkijkhuisje

van Vlaanderen: het Coninckshofje aan de Rupelmondse kreek.

Nieuwe wilgenhut in school Klaverbos

In december 2015 konden we met de bouw van 2 wilgenhutten in School Klaverbos in

Hemiksem weer iets nieuws toevoegen in een lang lijstje natuurprojecten. Blijkbaar viel dat project in de smaak, want begin vorig jaar kregen we de vraag om ook in de Kleuterschool van school Klaverbos aan de Landbouweg een wilgenhut te bouwen. Onze knotacties leveren telkens grote hoeveelheden snoeihout op, waarbij de lange takeinden van knotbomen, voornamelijk schietwilgen perfect gebruikt kunnen worden voor de bouw van wilgenhutten.

Met veel goede moed en de nodige hulpmaterialen, zoals een motorgrondboor gingen we op dinsdag 19 december opnieuw aan de slag voor de bouw van een wilgenhut op een grasveld naast de speelplaats van de Kleuterschool. Als het tijdens de komende lente af en toe eens regent en de wilgenhut tunnel blaadjes en takjes krijgen, kan het daar nog een gezellig plekje worden.

Wilgenhut bouwen in Kleuterschool Het Klaverbos Hemiksem
foto: Novi Lima

Leuke afsluiter 2017 met landschapswandeling en etentje in 't Steencaycken

Het is inmiddels al een beetje traditie, de laatste excursie van het jaar die dan wordt afgesloten met een etentje in 't Steencaycken. Dit keer kozen we voor een wandeling in de oude kleiputten tussen Boom en Terhagen, met vertrek aan het Nautisch bezoekerscentrum Rupelstreek. Meest imposant object onderweg was missschien wel de oude tunnel onder de Bossstraat, een bouwwerk uit 1871, dat metershoog boven je uittorent. Bijzonder leuk waren ook de waarneming van 2 ijsvogels, één van onze mooiste kleine kleurenvogels. Onderweg kregen we bijzonder veel accurate info over het verleden, heden en wat mogelijk de toekomst brengt van Patrick Smits. Bijzonder leuk was ook een korte stop aan de eindejaarsbarak van de burenen uit de Gamsterhoek, die er samen ook een gezellig moment van maakten.

Start excursie aan het Nautisch bezoekerscentrum Rupelstreek
foto: Karl Fret

Wandel- en fietsweekend in de Maasheggen en de Maasduinen in Brabant/Limburg (NI)

Vrijdag 15 juni t.e.m. 17 juni 2018

Het wordt intussen een traditie. Elk jaar trekken we met een groep enthousiaste Natuurpunters op weekend.

Dit jaar kiezen we voor de Maasheggen en de Maasduinen: twee prachtige gebieden in het oosten van Brabant en het noorden van Nederlands Limburg.

Gedurende drie dagen vertoeven we in de Maasstreek en verkennen de eerste dag de Maasheggen: een eeuwenoud landschap, dat uniek is in West-Europa. Het gebied heeft de landbouwmechanisering vrij goed overleefd. De kleinere percelen worden van mekaar afgescheiden door gevlochten heggen van o.a. meidoorn en sleedoorn. Ertussen groeit vlier, kamperfoelie, hondsroos, ... Je kan het al raden: een heerlijke thuis voor talloze zangvogels en kleinere zoogdieren.

We brengen ook een bezoek aan Vivara, het bedrijf achter de Natuur.webwinkel, die natuurbeschermingsproducten zoals nestkasten, vogelvoer en voederhuisjes, ... ontwikkelt. Zij hebben in Vierlingsbeek een pracht van een educatieve tuin, die we met een gids van Vivara zullen bezoeken.

Tegen de avond rijden we naar ons hotel, het viersterrenhotel Maashotel in Broekhuizen, waar we luxueus en culinair verwend worden.

Zaterdag verkennen we de regio van de Maasduinen per fiets. We bezoeken die dag ook de kasteeltuinen van Arcen: het bloemen- en plantenpark is 32 ha groot en telt 15 verschillende tuinen, vijverpartijen en watervallen en dat binnen het prachtige kader van een 17de eeuwse kasteel.

Zondag verlaten we na het ontbijt het hotel en verkennen al wandelend het Nationaal Park de Maasduinen. Het gebied is uniek doordat de langste rivierduingordel van Nederland er zich bevindt. Deze zijn ontstaan door een samenspel van water, wind en mens door de eeuwen heen. Duinen, heide, vennen, bossen, ... we verkennen het deels met een gids, deels op ons zelf. We sluiten het weekend af met een verrassing.

Praktisch:

We reserveerden het volledige hotel met 12 prachtige kamers voor 2 personen. Dus 24 mensen kunnen mee!

We vertrekken vrijdagmorgen 15 juni op basis van kostendelend samenrijden (7 eurocent/km/persoon). We sluiten het weekend af op zondag rond 17.30 u. De deelnemers krijgen concrete details ongeveer een maand voor vertrek.

Prijs: 205 euro per persoon op tweepersoonskamer. Hierin is begrepen: 2 overnachtingen, 2 x ontbijt, 2 x viergangendiner, 2 lunchpakketten, volledig programma, plaatselijke gidsen, ... Niet inbegrepen: vervoer, picknick voor de eerste dag, drank bij middagmaal en avondmaal, eventueel fietshuur (ca 9,5 euro, tandem 17,50 euro = prijzen 2017)

SNEL inschrijven door storting van een voorschot van 70 euro per persoon op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling "Weekend Maasstreek".

Meer info: Luk en Ria Smets-Thys, 03 289 73 66, ria.thys@telenet.be of luk.smets@telenet.be

27.01

Zinkvalstraat**"ADOpteER EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE**

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied. In de voorbije 7 jaar hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al meer dan 400 volle zwerfvuilniszakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zaterdag 27 januari, van 10 u tot ca 11.30 u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij Ronny Verelst
ronnyverelst@telenet.be
0475 58 55 70

10.02

Sportcentrum**FEESTELIJK EETMAAL MET TERUGBLIK OP 2017**

De afdeling is de spil van het verenigingsleven van Natuurpunt. Daar gebeuren de natuurstudie-activiteiten, beschermingsprojecten, cursussen en uitstappen. Een afdeling als Natuurpunt Aartselaar wordt gevormd door mensen zoals jij en wij, die zich betrokken voelen met hun omgeving en aan hun kinderen en kleinkinderen een boeiende leefomgeving willen doorgeven. Op 10 februari houden we onze jaarlijkse ledenbijeenkomst. We maken er een feestelijke avond van.

Om 19 u verwelkomen we je graag met een aperitief. Daarna smullen we van een driegangsmenu, dat verzorgd wordt door taverne 't Dolfijntje.

Menu: Pittige witlofsoep - Gratin van vis met spinazie en puree OF Varkenskroon met savooikool, spekjes en sjalottensaus en kroketten - Warme appeltaart met ijs en koffie/thee

Gelieve je keuze van hoofdgerecht door te geven bij je inschrijving.

We maken ook even tijd vrij om je een

jaaroverzicht van onze voorbije activiteiten in 2017 te geven. Dankzij de moderne technieken maken we er een mooie diavoorstelling van. En we laten je ook al even "proeven" van ons verder aanbod in 2018.

zaterdag 10 februari, om 19u

Taverne 't Dolfijntje, Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar. Meer info bij Luk en Ria Smets-Thys, 03 289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Al deze verwennerijtjes (aperitief en menu) bieden we je aan aan 21 euro per persoon. Inschrijven noodzakelijk door het deelnamebedrag van 21 euro p/p te storten op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar ten laatste 4 februari met vermelding: "Ledenavond + (keuze uit) Vis/Vlees". Dranken (wijnen, bieren en frisdranken) worden ter plekke afgerekend.

WELKOM !!!

17.02

De Reukens**NATUURWERKDAG IN DE REUKENS**

De werkgroep Natuurpunt-VELT gaat opnieuw wat natuurwerken verrichten in De Reukens. De Reukens wordt beheerd door het Agentschap Natuur en Bos (ANB). Maar kleine taken blijven soms wegens personeelsgebrek liggen. Hier kan vrijwilligerswerk soelaas bieden. Op deze wijze voelen we ons ook meer verbonden met de natuur in onze eigen gemeente.

zaterdag 17 februari, van 9.30 u tot 12.30 u

Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad.

Breng zeker werkhandschoenen mee en mogelijk ook een kleine boom- of handzaag, een bijltje of kapmes en een snoei- of takkenschaar. Wie overweg kan met een lichte (benzine)kettingzaag én de vereiste veiligheidsuitrusting hiervoor heeft, mag deze ook meebrengen.

Info: Jan Eulaers 0495 52 77 31
of Luk Smets 0477 66 94 32

Natuurwerkdag in de Reukens
foto: Luk Smets

22.02

Hoboken**WESPVLINDERS**

Over het voorkomen en de verspreiding van wespvinders kan nog veel worden ontdekt.

Hoe herken je de Belgische soorten, wat is hun levenswijze en hoe inventariseer je ze?

Voor het zoeken naar soorten van deze familie wordt dikwijls gebruik gemaakt van feromonen.

Ook in ons land zijn er nog bijzonder leuke vondsten te doen. Hopelijk ga jij na deze boeiende avond zelf ook gericht op zoek!

donderdag 22 februari, van 20u tot 22u

Lesgever is Theo Garrevoet van de Vlaamse Vereniging voor Entomologie. Afspraak in de bovenzaal van CC Moretus, Berkenrodelei 36 2660 Hoboken
Inkomprijs: 2 euro/persoon (ter plaatse te betalen)

25.02

Vorselaar**WANDELING IN HET SCHUPLEER**

Dirk Willems, voorzitter Natuurpunt kern Vorselaar, gidst ons in het Schupleer, een gevarieerd landschap van natte wei- en hooilanden, grachten en beken, broekbossen en mooie rietkragen. Het gebied ligt tussen de Aa en de meanderende Kleine Nete, misschien niet de meest bezongen rivieren van Vlaanderen, maar zeker twee van de mooiste. Grote delen van het Schupleer zijn beschermd en erkend als habitatgebied en herbergen dan ook een rijke fauna en flora.

zondag 25 februari, van 12.45 u tot ca 17 u

Deelname: 2 euro p/p als ondersteuning van de kern Vorselaar, ter plekke af te rekenen. Wie kostendelend (0,07 euro p.p./km – ca. 42 km) wil meerijden komt tegen 12.45 u naar CC 't Aambeeld in Aartselaar en geeft zeker tijdig een seintje zodat we een en ander kunnen regelen.

We verwachten alle wandelaars om 13.30 u op de afspraakplaats: Schapenstal - Dijkbaan (vlak aan de brug over de Aa) - 2290 Vorselaar
51°11'34.4"N 4°46'42.7"E of 51.192887, 4.778513

Gezien het natte karakter van het gebied, zijn laarzen of waterdicht schoeisel aan

de Schapenstal Schupleer

te bevelen. Het einde van de wandeling is voorzien rond 16.15 u waarna, wie dat wenst, nog kan genieten van een Gageleer in de Schapenstal. Dit zeldzaam stuk Kempens erfgoed werd in 2010 en 2011 door een ploeg enthousiaste vrijwilligers van Natuurpunt heropgebouwd. Een pareltje! Meer info: jan.eulaers@icloud.com of 0495 52 77 31

26.02 en 05.03

Sportcentrum

OP ZOEK NAAR STEENUILTJES IN AARTSELAAR

We gaan dit voorjaar weer met alle geïnteresseerden op zoek naar steenuilen. We deden dat enkele jaren geleden ook al. We willen de vogels opnieuw inventariseren en kijken of ze Aartselaar nog appreciëren als woongebied. Steenuilen leven in weilanden met knotwilgen, boomgaarden en parken of woongebieden waar ook hagen en bosjes zijn. Ze hebben een territorium van ca. 30 ha.

In het vroege voorjaar begint de baltsperiode en mannetjes lokken vrouwtjes met een specifieke roep. Zo kunnen ook wij horen en zien waar ze zich bevinden.

maandag 26 februari en 5 maart, van 19 u tot 21 u

We inventariseren 's avonds want steenuilen slapen overdag! We geven je zeker heel wat mondelinge informatie over steenuilen, de kleinste uilensoort

in Vlaanderen. We stappen en rijden naar de vermoedelijke broedplaatsen. Mensen die graag mee komen speuren, zijn welkom op maandagen 26 februari en 5 maart op de parking van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat, Aartselaar om 19 u.

Bij twijfel of de tocht doorgaat, best even bellen naar Luk en Ria Smets-Thys, 03 289 73 66 - want bij slecht weer dienen we een andere datum te bepalen.

03.03

De Reukens

SNOEIEN FRUITBOOMGAARD

Het snoeien van de boomgaard in het natuurgebied De Reukens in Aartselaar begint zijn "vruchten af te werpen", althans wat betreft de vorm van de bomen!! Dankzij de raadgevingen van onze geduldige lesgever Marcel Vermeir, kan je zeker nu (bij een winterse wandeling door het gebied) de evenwichtige vorm reeds zien van de meeste fruitbomen. Vermits nog niet alle bomen de juiste vorm hebben, blijven de snoeilessen interessant, zowel voor de bomen als voor enthousiaste vrijwilligers.

zaterdag 3 maart, van 13 u tot 16 u

Zoals steeds zullen er enkele ladders, snoeitangen en kleine takkenzaagjes voorzien worden, maar je mag gerust je eigen ladder, snoeischaar e.d. meebrengen, alsook aangepaste kledij natuurlijk...

En nu maar hopen dat we stilaan kunnen genieten van het fruit van de boomgaard. In dat verband gaan we goede afspraken maken met de boswachter en de pachter van de boomgaard.

Voor kinderen

VOGELKASTJES IN DE REUKENS

Vandaag gaan we samen op stap in de Reukens en gaan er zorgen voor de vogels.

Wil je weten hoe dieren de koude winter doorkomen? Hoe ze aan eten geraken? Hoe ze het een beetje warm kunnen krijgen? Dat willen we jullie allemaal vertellen! Na de winter komt de lente en gaan dieren op zoek naar een geschikte plek om eitjes te leggen. Wij gaan koolmezen en pimpelmezen daarbij helpen met het ophangen van nestkastjes in de bomen. Wij hebben daarbij jullie hulp nodig!

woensdag 31 januari, van 14 u tot 16 u

Kinderen tussen 6 en 11 samen met ouders of grootouders zijn welkom. Afspraak op het Reukenspad, Langlaarsteenweg links naast nr. 89. Best warme waterdichte kledij en stevig schoeisel voorzien!

Activiteit is gratis maar vooraf moet je inschrijven bij Hilde Janssens 0472 81 39 98 of hiljans@hotmail.com

OP BEZOEK BIJ BELLA & ROSITA

Op deze eerste lentedag gaan we op bezoek bij Bella en Rosita. Boer Gert heeft vele koeien met grappige namen. Die zorgen voor lekkere melk. Maar hoe ziet het leven er uit op een boerderij? Wat eten koeien, kippen en een hangbuikzwijn?

We krijgen op de boerderij een rondleiding en mogen zelfs even meehelpen om de dieren te verzorgen. Samen met knuffelhonden Max en Jenny wordt het zeker een fijne namiddag!

woensdag 21 maart, van 14 u tot 15.30 u

Samenkomst in de Aartselaarstraat 2 te Edegem. Samen met grootouders of ouders zijn kinderen tussen 4 en 11 jaar welkom. Inschrijven bij Hilde Janssens 0472 81 39 98 of hiljans@hotmail.com

Rondleiding, gesponsord door Natuurpunt, kost € 4 per kind met inbegrepen een hoeve-ijsje. Bedrag vooraf storten op rekening van Natuurpunt Aartselaar: BE07 5230 8080 0166

Bekijk alle activiteiten op www.natuuraartselaar.be

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknoop-punten 154 en 153 volgen.

in de periode januari/april enkel eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u

Info: 03/888.39.44 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

06.01

Schelle

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 6 januari, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums: 10 februari, 3 maart en 7 april

13.01

Wintam

KAPPEN STRUWEEL OP HET NOORDELIJK EILAND

Natuurpunt Rupelstreek heeft diverse projecten lopen op het Noordelijk eiland, het plaatsen van nestvlotjes voor visdiefjes en de bouw van een takkeneiland zijn er enkele van. Na overleg met het ANB (Agentschap Natuur en Bos) werd afgesproken dat we er eveneens kleine beheerwerken kunnen uitvoeren.

Beheerwerken die vooral in functie staan van het bekijkbaar houden van de plas-sen van het Noordelijk eiland. Vandaag werken we verder aan het deels kappen van de houtkant aan de grootste plas. Helpers zijn erg welkom, vooral om afgezaagde takken en boomstammen te versjouwen. Achteraf wordt het snoei-hout verhaakseld door medewerkers van het ANB.

zaterdag 13 januari, 9u tot 12u

Rupeldijk Noordelijk eiland, ter hoogte van de betonnen blokken.

Hou er rekening mee, dat als je met de auto komt, je niet op de dijk mag rijden en best parkeert aan de parking oude sluis. Bereikbaar via de Nijverheidstraat en Oude Sluisstraat.

Of je neemt de veerboot van 9u aan de Rupeldijk in Schelle en wandelt links op de dijk tot de plaats van afspraak.

14.01

Terhagen

WATERVOGELS KIJKEN IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN

De vijvers en plassen van de kleiputten Terhagen zijn een interessant overwinteringsgebied voor aalscholers, futen, meerkoeten, wilde eenden, kuif- en tafeleenden. Midden oktober zijn we gestart met een maandelijks telling van deze soorten, dit in het kader van het project: Overwinterende watervogels in Vlaanderen.

Via gestandaardiseerde tellingen in ruim 1000 gebieden worden de aantallen en de verspreiding van de verschillende soorten nauwgezet opgevolgd. Dit monitoringproject is noodzakelijk om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit verschillende internationale verdragen of richtlijnen zoals de Europese Vogelrichtlijn, de Ramsar-Convention en de African Eurasian Waterbird Agreement (AEWA).

De coördinatie van de tellingen gebeurt door het INBO in samenwerking met Natuurpunt Studie.

Achteraf kan er in de chalet nog nagepraat worden over de opgedane ervaringen.

zondag 14 januari, 13u30 tot 17u

Chalet Kleiputten Terhagen, bereikbaar via poort Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de wegwijzers naar de parking en de chalet.

Deelname vooraf melden:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Tafeleend – foto: Fons Van den heuvel

20.01

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je in 2018 om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 20 januari, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling.

Volgende afspraak: zaterdag 17 maart

27.01

Schelle

LEDENAVOND NATUURPUNT RUPELSTREEK

Vanavond ben je welkom in PC de Mikman, waar we jullie verwelkomen vanaf 18u. Onze voorzitter Erik, zal in de loop van de avond op het voorbij jaar terugblikken en de activiteiten die in 2018 op stapel staan, toelichten. Op het menu staat een aperitief met hapjes, soep, een buffet van schotels bereid met biologische, seizoensgebonden groenten op grootmoeders wijze en een dessertje. De kok van dienst geeft er graag een woordje uitleg bij. Tussendoor nemen we de tijd om te peilen naar je 'foute' vogelkennis en kijken we ook naar beelden van vogels die in onze Lage Landen overwinteren. En uiteraard is er voldoende gelegenheid voor een gezellige babbel.

Inschrijven: stort 22 euro (voor 17/1) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, met mededeling: ledenavond en veggie als je vegetariër bent. In deze prijs is de maaltijd en aperitief inbegrepen. Andere dranken dienen apart betaald te worden.

Van harte welkom !

zaterdag 27 januari, van 18u tot 22u

P.C. de Mikman,
Tolhuisstraat 34 Schelle

03.02

Schelle

BOOTTOCHT OP DE SCHELDE, RUPEL EN DIJLE

Vandaag kan je opnieuw genieten van de natuurpracht van de Schelde, Rupel en Dijle. We kijken naar overwinterende vogels langs onze rivieren, de slikken en schorren met de typische rietlanden, het landschap, de dorpen langs de rivieren, oude steenbakkerijsites en aanlegplaatsen.

Tijdens de wintermaanden wordt de Schelde, Rupel en de Dijle bevlogen door duizenden watervogels. Meest opvallend zijn: wintertalingen, wilde eenden, krakeenden en pijlstaarten. En visetende vogels zoals aalscholwers en futen. Tussen de dijken en de rivieren zijn de zoetwaterschorren, met de typische rietlanden en wilgenvloedbossen unieke biotopen, zelfs op Europese niveau. We varen ook door een historisch landschap, met voormalige vissersdorpen, aanlegkaden en sluisen.

Aan boord krijg je info van Erik De Keersmaecker (Natuurpunt) en van Wim Mertens (INBO)

zaterdag 3 februari, 10u50 tot 16u

Veersteiger Rupel, einde Tolhuisstraat Schelle

Inschrijven kan door een storting van 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, met vermelding:

Boottocht Schelde/Rupel/Dijle, gsm-nummer en emailadres.

Info: info@natuurpuntrupelstreek.be

Aalscholver – foto: Fons Van den heuvel

Voor kinderen

WORKSHOP: WILDE BIJEN EN BIJENHOTELLETJES BOUWEN

Wilde bijen is een verzamelnaam voor alle solitaire bijen en hommels. Wilde bijen zijn vegetariërs, ze leven van de nectar uit bloemen en de larven leven van stuifmeel. Het komt soms voor dat wilde bijen in het gazon of tussen de straatstenen nestelen. Een van de gemakkelijkst herkenbare soorten, die algemeen is in Vlaanderen is de Grijszandbij. In Niel komt de soort voor in een grasveld achter de kerk in Hellegat, in de grasbermen langs de Ridder Berthoutlaan en de grasperken van het gemeentelijk kerkhof.

Na een korte voordracht over de wilde bijen gaan we op stap in de wijk Hellegat, waar we op zoek gaan naar wilde bijen. Terug in Natuur.huis de Paardenstal is het tijd voor actie, met het in elkaar knutselen van een eersteklas bijenhotelletje.

zaterdag 31 maart, 14u tot 16u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

Deelname workshop bijenhotels bouwen. Stort 15 euro/bijenhotel op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek (uiterlijk op 17/3).

Wat krijg je hiervoor?

Een reeds voorafgewerkt leeg hotel - model den Atelier, afwerking bijenhotel ter plaatse tijdens workshop.

25.03

Terhagen

OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet. We genieten van enkele unieke plekjes en speuren naar tekens van de ontluikende lente.

zondag 25 maart, 10u tot 12u30

Poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname: SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

Kleiputten Terhagen – foto: Fons Van den heuvel

15.04

Terhagen

WELKOM IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN

Vandaag zetten we de poort aan de Nieuwstraat 54 opnieuw wijd open. Meest memorabel wordt ongetwijfeld het moment waarop het noordelijk deel van de Kleiputten Terhagen wordt opengesteld.

De toegangspoortjes aan het Keibreker-spad en onderaan de oriëntatietafel aan de Hoogstraat zullen vanaf dan altijd open staan. Meer info in het Rupelblad april 2018

zondag 15 april, 8u30 tot 18u

Onthaal Kleiputten Terhagen, bereikbaar via ingang Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de pijlen.

Info: Info@natuurpuntrupelstreek.be

Grijze zandbij – foto: Kris De Keersmaecker

Bekijk alle activiteiten op www.natuurpunt.be/rupelstreek

Agenda Rupelstreek

*zaterdag 6 januari, VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle,*

*zondag 7 januari, WELKOM IN NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL
13u-17u: Boomsestraat 221, Niel-Hellegat
Ook welkom op zondagen 4 februari en 4 maart.*

*zaterdag 13 januari, KAPPEN STRUWEEL OP HET NOORDELIJK EILAND
9u Rupeldijk Noordelijk eiland*

*zondag 14 januari, WATERVOGELS KIJKEN KLEIPUTTEN TERHAGEN
13u30 Chalet Kleiputten Terhagen*

*zaterdag 20 januari, VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT
8u30 Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestr/Eikenstr Boom*

*zaterdag 27 januari, LEDENAVOND NATUURPUNT RUPELSTREEK
van 18u P.C. de Mikman, Tolhuisstraat 34 Schelle*

*zaterdag 3 februari, BOOTTOCHT OP DE SCHELDE, RUPEL EN DIJLE
10u50 Veersteiger Schelle, einde Tolhuisstraat Schelle*

*zaterdag 10 februari: VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle*

*zaterdag 3 maart: VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle*

*zaterdag 17 maart: VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT
8u30 parking kerk H.Hart Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom*

*zondag 25 maart, OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen*

*zaterdag 31 maart, WILDE BIJEN EN BIJENHOTELLETJES BOUWEN
14u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat*

Agenda Aartselaar

*zaterdag 27 januari, ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
van 10u parking aan Zinkval*

*woensdag 31 januari, VOGELKASTJES IN DE REUKENS
14u Reukenspad, Langlaarsteenweg links naast nr. 89*

*zaterdag 10 februari, FEESTELIJK EETMAAL MET TERUGBLIK OP 2017
om 19 u Taverne 't Dolfjntje, Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204*

*zaterdag 17 februari, NATUURWERKDAG IN DE REUKENS
9u30 Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad.*

*donderdag 22 februari, WESPVLIINDERS
van 20u bovenzaal van CC Moretus, Berkenrodelei 36 2660 Hoboken*

*zondag 25 februari, WANDELING IN HET SCHUPLEER
van 12u45 CC 't Aambeeld in Aartselaar*

*maandag 26 februari, OP ZOEK NAAR STEENUILTJES IN AARTSELAAR
19 u parking van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat, Aartselaar*

*zaterdag 3 maart, SNOEIEN FRUITBOOMGAARD
13u, De Reukens*

*maandag 5 maart, OP ZOEK NAAR STEENUILTJES IN AARTSELAAR
19 u parking van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat, Aartselaar*

*woensdag 21 maart, OP BEZOEK BIJ BELLA & ROSITA
14u Aartselaarstraat 2 te Edegem*

De groene specht: onze lokale miereneter

De groene specht op de voorpagina is een mannetje, te herkennen aan de rode snor, de vrouwtjes hebben een zwarte snor. Meestal zul je deze vogel niet tegen een boomstam zien zitten zoals de grote bonte specht, maar op de grond. Zijn belangrijkste voedsel zijn namelijk mieren. Als echte bosvogel zijn dat dan voornamelijk rode bosmieren, maar die zijn in de zomer nogal agressief wanneer hun nest belaagd wordt, en dan stelt de specht zich ook met andere soorten mieren tevreden. In de buurt van een bos zul je hem dus ook vaak in de gazons van tuinen terugvinden, of zoals aan de rand van Bos N in Boom in de zogenaamde "wadi", dat zijn brandgangen en infiltratiezones voor regenwater, tussen het bos en de appartementen. Een hoog "lache" wijst vaak op zijn aanwezigheid, en dan is het rondkijken, want dat doet hij ook al vliegend. De vogel op deze foto is dezelfde als op de voorpagina, maar hier zie je zijn kleverige tong in een boorgat steken op zoek naar larven of cocons. Die tong kan tot wel 10 cm uit de snavel steken, en dan is de vergelijking met een miereneter niet ver gezocht. Alleen is dit geen exoot maar zelfs een honkvaste 'local'. In zeer strenge winters kan hem dat nogal eens fataal worden.

Tekst en foto: Fons Van den heuvel

